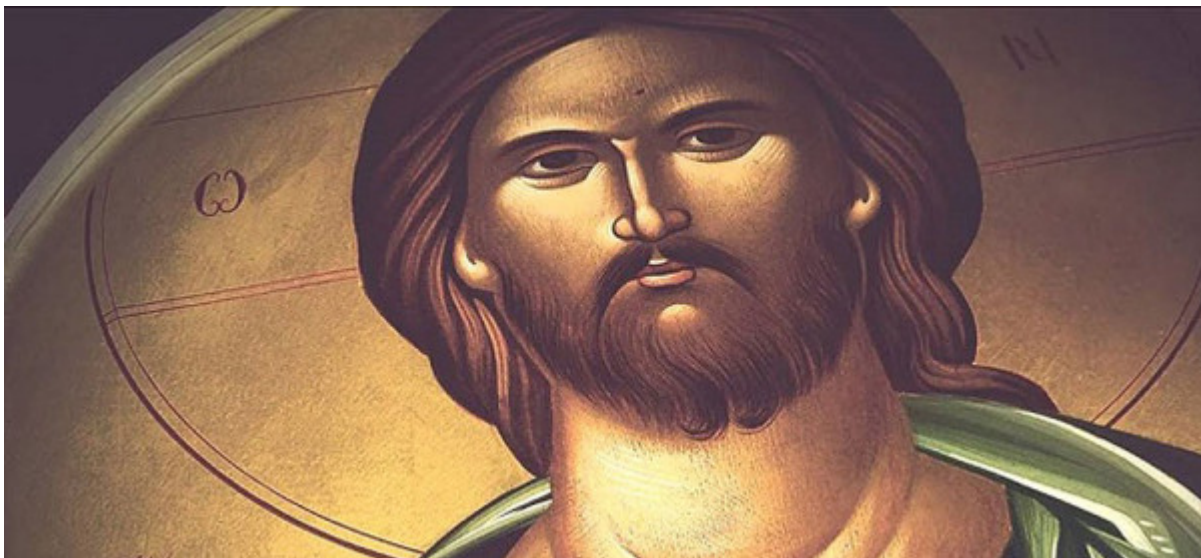
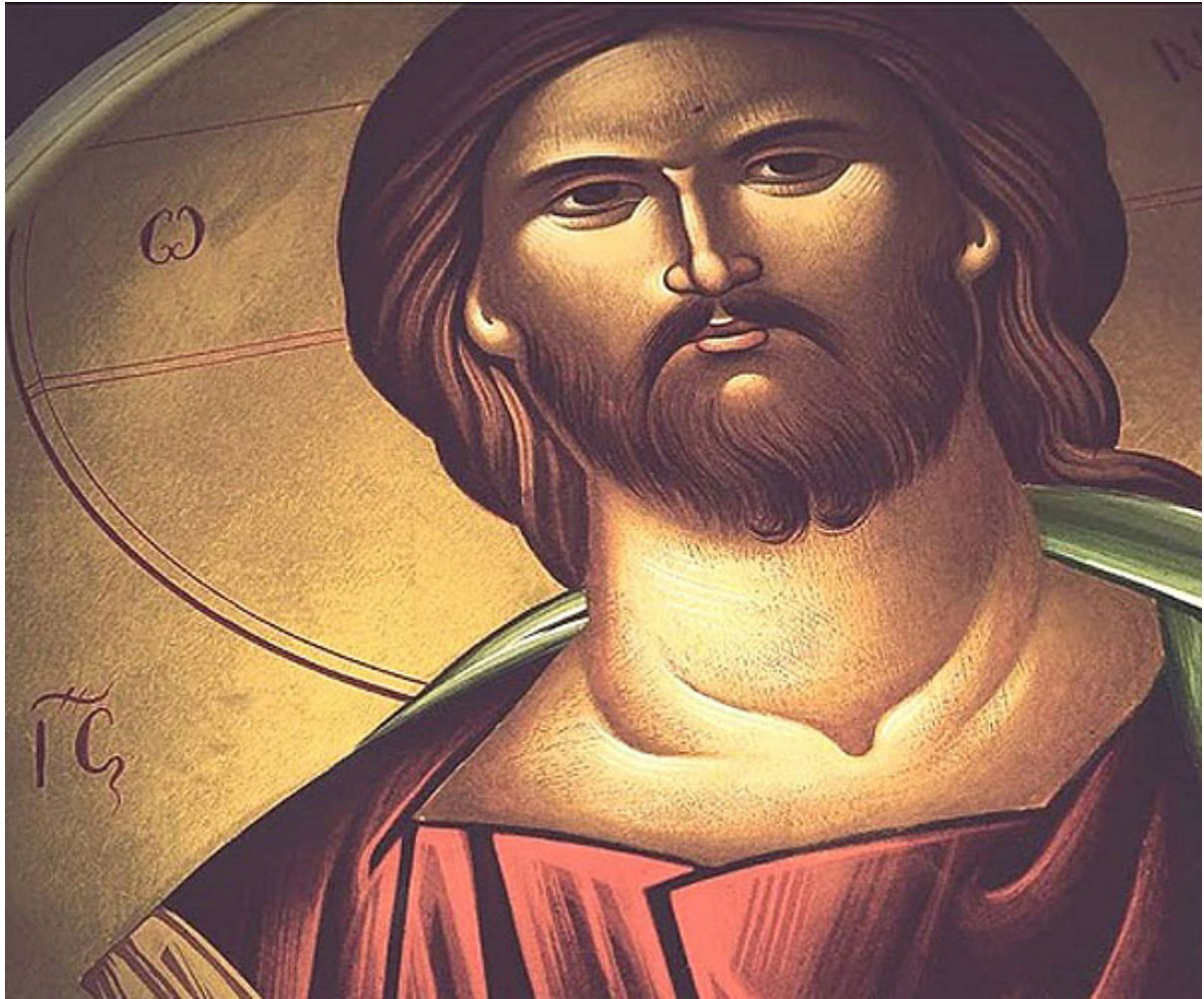

Υποστάσεις - Πρόσωπα: η κοινή Τριαδική Ουσία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εφόσον αίτιος της Θεότητας είναι ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα δεν είναι απόρροιες της ουσίας. Οι υποστάσεις του Θεού δεν αποτελούν δηλαδή εκφάνσεις της ενιαίας ουσίας. Τα τρία Πρόσωπα είναι αυτοτελή και πλήρη όντα. Έχουν κοινή ουσία και διαφορετικά υποστατικά

ιδιώματα. Κάθε υπόσταση γίνεται φορέας της ουσίας ώστε η θεότητα δε μερίζεται αλλά μέσα από τον Πατέρα βρίσκουμε τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν εκδήλωση μέρους της ουσίας και όχι πλήρη θεϊκά όντα.

Τα Πρόσωπα έχουν τις υποστατικές¹⁷⁸ ιδιότητες οι οποίες δεν κοινωνούνται στα άλλα Πρόσωπα. Δεν μπορεί να μεταδώσει ο Πατήρ την πατρότητά του στο Υιό. Οι υποστατικές ιδιότητες, που είναι ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα ή η αγεννησία, η γέννηση και το εκπορευτό δεν κοινωνούνται. Καθένας από τα Πρόσωπα αποτελεί μοναδική και ανεπανάληπτη ταυτότητα. Η μοναδικότητα όμως ενός Προσώπου βρίσκεται μέσα από τη σχέση με τα άλλα δύο Πρόσωπα. Δεν έχουμε την ατομική ετερότητα των Προσώπων αλλά πλήρωμα της κοινής τριαδικής ουσίας.

Το γεγονός ότι ο Θεός ταυτίζεται με ένα γεγονός κοινωνίας¹⁷⁹ των τριών Προσώπων υπερβαίνει την αναγκαιότητα που θα όριζε η ουσία Του αν το πρωταρχικό χαρακτηριστικό του ήταν η ουσία. Ο Θεός βρίσκεται σε ενότητα ως προς την ουσία του αλλά και σε ετερότητα μέσα από την τριαδικότητα¹⁸⁰. Η ετερότητα¹⁸¹ των Προσώπων δε συνίσταται ως προς τι είναι το κάθε Πρόσωπο, ως θεϊκή ουσία, αλλά στο ποιος είναι. Κάθε Πρόσωπο διαφέρει όχι βάσει χαρακτηριστικών αλλά ως προς τον αυτοκαθορισμό τους έναντι των άλλων παραμένοντας σε άρρηκτη σχέση μαζί τους. Τα θεϊκά πρόσωπα δεν υπάρχουν για τον εαυτό τους αλλά επικοινωνούν προσφέροντας στην ουσία το πλήρωμά της. Τα ιδιαίτερα ιδιώματα κάθε Προσώπου, αγεννησία, γέννηση και εκπόρευση ορίζουν τη διαφορετικότητά τους. Όχι με το πώς αισθάνονται όπως αγάπη, γνώση ή δύναμη τα οποία αποδίδονται και στα τρία Πρόσωπα αλλά τρόπος ύπαρξης. Τα υποστατικά αυτά ιδιώματα είναι αυστηρά προσωπικά, ακίνητα και ασύγχυτα σε κάθε Πρόσωπο. Ο Υιός επειδή γεννάται δε σημαίνει ότι είναι μεταγενέστερος ή κατώτερος του Πατρός, ούτε και το Άγιο Πνεύμα. Τα θεία Πρόσωπα δεν υπόκεινται στα μεγέθη του χρόνου και του τόπου κατά τον τρόπο με τον οποίο ο κτιστός άνθρωπος αντιλαμβάνεται τη ζωή του. Ως εκ τούτου δεν υπάρχει στον Θεό η αναγκαιότητα τρόπου ύπαρξης μέσα από τη διαδοχή των γεγονότων. Τα Πρόσωπα μετέχοντας της ίδιας μίας ουσίας και κοινωνώντας αγαπητικά υπερβαίνουν τον ατομοκεντρισμό. Δεν είναι μόνο η κοινή ουσία που προσδίδει την ενότητά των Προσώπων αλλά και η ενότητα του θελήματος και των ενεργειών τους ως έκφραση της αγάπης.

Βρισκόμενο σε κοινωνία κάθε Πρόσωπο με τα άλλα Πρόσωπα της Τριαδικής ύπαρξης καθορίζει την υποστατική του ύπαρξη μέσα από την αγαπητική σχέση. Δεν υπάρχει κάθε Πρόσωπο μόνο του αλλά συνεχώς διαλέγεται και αναγνωρίζεται

από τα άλλα δύο Πρόσωπα. Κάθε Πρόσωπο δεν μπορεί να νοηθεί μόνο του ενώ η μοναδικότητα των υποστατικών του ιδιωμάτων το καθιστούν μοναδικό. Ο Πατήρ δεν μπορεί να είναι ο Υιός ούτε το Άγιο Πνεύμα. Σε διαφορετική περίπτωση η ταυτότητα κάθε Προσώπου δεν θα ήταν μοναδική. Αν ο Υιός δεν βρισκόταν σε σχέση με τον Πατήρ τότε δε θα υφίσταται η υιότητά Του. Τα υποστατικά ιδιώματα καταδεικνύουν την ελευθερία από την ουσία η οποία θα επέτρεπε την ύπαρξη ως ενιαία οντότητα. Τα Πρόσωπα συνυπάρχουν το ένα μέσα από το άλλο διατηρώντας την ετερότητά τους ταυτόχρονα με την ενότητα της μίας ουσίας¹⁸².

Σημειώσεις

178 Ι. Ζηζιούλα, «Από το προσωπείον εις το πρόσωπον», στο διαδικτυακό τόπο: www.antifono.gr/portal/κατηγορίες/θεολογία-θρησκειολογία/γραπτός-λόγος/2401-Από-τό-προσωπείο-στο-Πρόσωπο.html, ημερομηνία ανάκτησης: 10/5/2012.

179 Ι. Ζηζιούλα, στο ίδιο.

180 Χ. Τερέζη, «Η Ορθοδοξία και ο σεβασμός της ανθρώπινης προσωπικότητας», στο π. Α. Αυγουστήδης, Κ. Ζορμπάς, π. Β. Θέρμος, Ν. Κοκοσαλάκης, Α. Μελισσάρης, Χ. Τερέζης, Η Ορθοδοξία ως πολιτισμικό επίτευγμα και τα προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου, τόμος Β', Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2002, σελ. 28.

181 Χ. Τερέζη, στο ίδιο.

182 Σ. Γιαγκάζογλου, «Ουσία, υποστάσεις, προσωπικές ενέργειες: Η διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου Παλαμά για τις άκτιστες ενέργειες», Σύναξη 37, 1991, 74.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ» της ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Νικόλαο Κόϊο.
